

ANANSI. WORLD FICTION este un imprint al Editurii Trei

Anansi
PORT ROYAL

SYLVAIN
TESSON

Pilonii mării

Traducere din limba franceză și note de
Liviu Ornea

EDITORI:
Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL
ANANSI. WORLD FICTION:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:
Ruxandra Câmpeanu

DESIGN:
Andrei Gamarț

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Mihaela Gavriloiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TESSON, SYLVAIN

Pilonii mării / Sylvain Tesson ; trad. din lb. franceză și note de
Liviu Ornea. - București : Editura Trei, 2026

ISBN 978-606-40-3184-6

I. Ornea, Liviu (trad. ; note)

821.133.1

Titlul original: *Les piliers de la mer*
Autor: Sylvain Tesson

Copyright © Éditions Albin Michel - Paris 2025

Copyright © Editura Trei, 2026,
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-3184-6

*Tatălui meu, Philippe Tesson (1928–2023),
care avea oroare de vid.*

„Am venit aici uitând de mine însumi
și, în schimbul pustiului din mine, am
primit poezie.“

Jean Grenier,
Inspirations méditerranéennes

„Să cercetăm mai întâi problema pla-
sându-ne în punctul cel mai înalt.“

Honoré de Balzac,
Traité des excitants modernes

ACUL ÎNFIPT DREPT ÎN INIMĂ

Când te pretinzi aventurier, e supărător să trăiești în secolul XXI. Suprafața globului e cartografiată. Fiecare plajă cu proprietarul ei. Niciun izvor neîmbuteliat, niciun scarabeu fără departamentul său propriu la muzeu. Mergem în deșertul Gobi ca la laguna Arcachon. Mai este măcar o ființă omenească pe Pământ care să nu știe de existența comunei La Grande-Motte?

Optimiștii mă vor contrazice: „Există un vârf virgin pe teritoriul afgan“. Nimic nu-i mai puțin sigur. Uneori, alpiniștii ajung la un munte convinși că-i deflorenză vârful. Dar le-a luat-o înainte un anonim, a-nfipt el steagul.

Omul a învins geografia. S-a răspândit pretutindeni. A avut tot timpul, din epoca pietrei cioplite și până acum! Conștient că Pământul și-a dezvăluit ultimele secrete, bietul pământean din secolul nostru își îndreaptă privirea către stele. „Acolo, sus“, șoptește. Visează. Poate că, într-o zi, un astronaut va păși pe un sol încă neatins. Până atunci, facem coadă să urcăm pe Everest.

Nici chiar așa, nu sunt retrograd, dar mă cuprinde nostalgia după vremea în care era de-ajuns să ieși din peșteră ca să te afunzi în necunoscut. În paleolitic (cel superior, dacă se poate), o mulțime de probleme erau deja rezolvate până la punctul în care nu mai existau.

Aici ajunsesem cu meditațiile, rezemat de teigheaua sufletului meu, când ochii mi-au căzut pe o ediție ieftină din *Arsène Lupin și enigma Acului Scobit*¹, de Maurice Leblanc. Pe copertă, colorată destul de tipător, în stilul kitsch al simpaticei noastre copilării din anii șaptezeci, acul de la Étretat. Se înălța mândru din apa veselă. Pictorii impresionisti se îndrăgostiseră de el. Arsène Lupin își făcuse din el ascunzătoare. Roca era friabilă, acul stătea să se prăbușească. Foarte puține ființe omenești îi călcase vârful. Era mai ușor să-l pictezi. Tot atâtea motive să mă duc să-l văd.

Era acolo o zonă ocrotită. Puteam avea impresia că ating o *terra incognita*. Am adunat o ceată de luntrași de încredere. Obiectivul era să ne cățărăm pe ac în zori. Philibert avea să facă rost de barcă, Olivier, de merinde. Du Lac, cățărător fără pereche, avea să conducă operațiunea. Cu ei: o echipă pe cinste.

Am pornit într-o noapte de toamnă. Dimineața, când ies pescadoarele, lăsăm barca la apă, tragem din greu la rame. La tribord, trec pe lângă noi arcul Manneporte,

1. Roman polișt din 1909. Aici, „ac” se referă la o stâncă marină din zona falezii de la Étretat, în Normandia.

valea seacă Jambourg. Către est, acul de la Étretat. Se ridică soarele, marea sclipește înspumată, fațetele de cretă se luminează. Philibert ne lasă la poalele acului. Du Lac și cu mine părăsim barca, avem cu noi corzile. Ne agățăm de melcii de stâncă. Philibert vâslește până ceva mai încolo ca să ascundă luntrea după poarta Aval, în intrândul natural al Găurii Omului¹. Noi o să venim mai târziu, înot.

Deocamdată, ne cățărăm. Încercăm să fim vrednici de viziunile lui Maupassant². Pereții de la Étretat sunt „practicabili pentru femeile îndrăznețe și pentru bărbații foarte supli și foarte obișnuiți cu falezele”³. Ne ia o oră până-n vârf, la cincizeci și cinci de metri altitudine. Bucăți de silex se desprind din calcar. Găsim pitoane ruginite: cineva ne-a luat-o înainte!

Ora opt. Marea urcă, acul vibrează, falezele lucesc. Rămânem în vârf, plini de bucurie, între cer și mare, un loc unde se poate trăi. Pregătisem un text. Îl citesc norilor. N-ascultă nimeni. Trece un pescăruș.

1. Trou à l'Homme, peșteră adâncă de aproape o sută de metri, săpată la poalele falezei de la Étretat. Potrivit legendei, numele ar data din secolul al XVIII-lea, când un marinar și-ar fi găsit refugiul aici.

2. Maupassant și-a petrecut o parte din copilărie la Étretat, iar în 1883 și-a construit acolo o casă. Povestirea „L'Anglais d'Étretat” e inspirată din întâmplări petrecute în zonă, la fel și „La Main d'écorché”.

3. Citat aproximativ dintr-o scrisoare din data de 3 noiembrie 1877, în care Maupassant îi descrie lui Flaubert regiunea (n.r.).

MANIFEST POLITIC
TRANSMIS DIN VÂRFUL ACULUI

ARSÈNE LUPIN NU VOIA SĂ SCHIMBE LUMEA.
ÎN VÂRFUL ACULUI, EL ÎȘI BĂTEA JOC DE IDEILE GĂ-
UNOASE.

CÂNTA „ELANUL“: FANTEZIA, LIBERTATEA, GUSTUL
PENTRU LUCRURILE FRUMOASE. NONȘALANȚA ȘI MEMORIA
DE LUNGĂ DURATĂ.

SIGURANȚEI ÎI PREFERĂM LIBERTATEA, PROMISIUNI-
LOR PUBLICE — NOSTALGIILE PRIVATE. VREM *SĂ IUBIM, SĂ
BEM ȘI SĂ CÂNTĂM* FĂRĂ CA PUTEREA DE STAT SĂ NE SPUNĂ
CUM S-O FACEM. ACELE SUNT REFUGII. REZISTĂ.

TREBUIE SĂ NE CUNOAȘTEM PROPRIILE ACE, SĂ AJUN-
GEM LA ELE, SĂ NE MENȚINEM ÎN VÂRF CÂND AERUL DE-
VINE ÎMBÂCSIT.

Mi-am împăturit la loc hârtia. Du Lac înfige un pi-
ton și aruncă în gol corzile. Coborâm în rapel, ne-ntoar-
cem la mare, la peșteră. Anunțați de turiști, jandarmii își
lăsaseră deja barca la apă. Ajung prea târziu. Pe plaja cu
pietriș, cuprins de bucuria de-a le fi jucat o festă, îmi dau
seama că tocmai am realizat ceva ce depășește nivelul unei
farse. Acolo, pe acul alb, am trăit o bucurie dureroasă. Era
un junghi straniu, nu doar plăcerea unei glume. Stând în
echilibru pe o suprafață abia mai mare decât a unui ta-
buret, am atins punctul de contact dintre timp, spațiu și
propria mea inimă. Sunt miraculoase momentele în care

clipa îngheață-n partitură! Simțurile primesc informația aberantă și gravă că ne-am contopit cu axa în jurul căreia se rotește lumea. Totul încremenește. Apoi e suspendat. Conștiința primește totalitatea panoramei într-o imagine nemișcată, familiară. Până și pescărușul care planează mai jos pare așteptat. Asta să fie definiția vertijului: lărgirea de sine, iar nu chircirea în spaimă?

Ce mi s-a întâmplat? Să fi găsit pe acul acesta din mare un loc și o formulă? Caut de mult locurile din lume unde se întâlnesc eternitatea patriilor copilăriei și refuzul îngrădirilor moderne. Aici, nimeni nu ne interzice jocul pericolului și al bucuriei. Nimeni nu ne ordonă să ne entuziasmăm pentru cauze stupide sau pentru mărfuri hidoase. Pe vârful ăsta, la o aruncătură de băț de faleza de pe coastă, mă simțeam la marginea universului.

Impresia a durat câteva secunde. Mă *situam* acolo, la marginea vidului. Nimic nu era posibil, totul părea să se ofere. Blândețea mării urca: libertate limpede, frumusețe înaltă. Nu-mi venea să cred că mă aflu în cercul ăsta lăptos, pe un punct în care era absurd să stai în echilibru. Marea trăia. Noi: încremeniți în mijlocul mișcării. Ființa se contopea cu locul.

În secolul al XVIII-lea, la Veneția, Tiepolo a azvârlit pe tavanul palatelor îngerii, madone și călugări care zboară pe cerul roz, cu brațele depărtate. Par aspirați într-un vârtej de fervoare a plăcerii absolute. În vârful acului, am cunoscut beția asta uscată. Pluteam între cer și mare. Până la urmă, asta caut de-atâția ani de când

cutreier lumea: ascensiunea. Cum nu știi să pictez, merg. Cum nu știi să mă rog, mă cațăr. Ajung uneori pe câte o culme. Chiar a avut loc o *înălțare*¹.

Întors pe galeți, îl întreb pe du Lac unde se mai află tipul ăsta de ace.

— Pe toate coastele din lume.

— Ascultă, îi spun, hai să mergem. Către stâlpii mării. Îi trecem în revistă. Ajungem la ei, ne cățărăm, îi binecuvântăm. Vreau să retrăiesc iluminarea pe care-am avut-o pe Acul alb. Să-mi răscumpăr luxul de a mă simți *acolo unde trebuie să fiu*.

— Adică?

— În vârful lumii, acolo unde n-am nimic de făcut, unde nu pot rămâne, un loc unde n-a mai fost nimeni, loc din care lumea se face mai frumoasă și care se va prăbuși curând, loc unde ajungi greu, de unde trebuie să pleci repede și unde n-are niciun rost să fii.

— Mă bag, a spus du Lac.

Și așa se face că ne-am petrecut ani întregi cățărându-ne pe stackuri.

1. *Ascension*, în original, cu referire la sensul religios.

RETRAGEREA COASTEI

În engleză, „ac maritim“ e *sea stack*. Imaginați-vă o coloană care se ridică la câteva ancabluri de țarm. La bază, spumă, sus — pene. Marea spumegă la poale, pe creștet e așezat un goeland, iar între ele: stâncă. Sunt curenți, valuri, cel mai bine e să nu-i lași pe copii să se apropie. Așa apare pilastrul printre turiștii veniți în vacanță.

Are o formă fantasmagorică: de mii de ani, vântul și iodul au scurmat în stâncă, împodobind peretele cu protuberanțe. În Franța, cel mai cunoscut e acul de la Étretat. Sunt și în zona Calanques din Marsilia, pete de culoarea fildeșului într-un turcoaz ușor vulgar. La Belle-Île e un cuib: acele de la Port-Coton. Ascuțite, întunecate, cu vinișoare de cuarț alb, miros a alge. Pescărușii le stau cunună, înveșmântați impecabil. Monet le-a pictat înainte să se-apuce de căpițe.

Nu trebuie confundate stackurile cu stâncile marine. Stâncile marine sunt rămășițe. Un stack se înalță mândru deasupra apei, nu se ițește viclean în speranța de a găuri vreun galion. În Irlanda, în comitatul Donegal, după